

יוסף חסדי ורחל

1591

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סוסיס ז"ל שנלב"ע ביום ז' סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סוסיס ע"ה שנלב"ע ביום כז' מרחשון התשע"ז

"מגלות לגאולה"

הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, מגדיר את ספרנו "בענין הגלות הראשון... ובגאולה ממנו". "השלים הכתוב ספר בראשית שהוא ספר היצירה בחידוש העולם ויצירת כל נוצר ובמקרי האבות כולם וכו' מפני שכל מקריהם ציורי דברים לרמוז להודיע כל העתיד לבוא".

והנה בתוככי הגלות הקשה במצרים, מופיע משה רבינו, רואה בסבלות אחיו – "נתן ענינו וליבו להיות מיצר עליהם". מכה את המצר, מפריד בין הניצים. דמות של מנהיג ומשיע המזדהה עם עמו האהוב והסובל, פתאום מוצא את עצמו מוכה בהלם: "וירא משה, ואמר אכן נודע הדבר" – ר' יהודה ב"ר שלום אמר: היה משה מזהיר בליבו ואומר מה חמאו ישראל שנשתעברו מכל האומות? כיון ששמע דבריו ('להלדני אתה אומר'), אמר לשון הרע יש ביניהן, היאך יהיו ראויים להיגאל? לכך אמר 'אכן נודע הדבר' – עתה ידעתי באיזה דבר הם משתעבדים". זוהי ראיית בשר ודם, וכך היא שפיתתו.

אולם הקב"ה רואה אחרת: "וירא אלוקים את בני ישראל וידע אלוקים" – ידע הקב"ה שעליו לגאול למען שמו. "ורבנא אמרי וירא אלוקים – שעשו תשובה הבינוניים, וגם הרשעים הרחרו לעשות תשובה. וידע אלוקים – שאפילו אחד בחבירו לא היה יודע, אלא הקב"ה לבדו.

נפלאות דרכי הבורא, הקב"ה בלבד ידע שקיימת התעוררות של תשובה בעומק ליבו של כל אחד, והם לא ידעו זה מזה, ולא ידעו אף לבטא זאת בפועל. עין האדם רואה התבוללות והתדרדרות מוסרית. משה לא הבחין בנקודה הפנימית ואמר "הן לא יאמינו לי", "דילמורין יש בהם". אך ה' אומר לו "בהוציאך... תעבדון את האלוקים" – ומבשר לו שיהיה מהפך, שם בסיני – יחול המהפך – מלב של אבנים ולבנים ללב של תורה, – "וידע אלוקים".

וכשבאה בשורת הגאולה, וכברו הגזירות של פרעה, ומשה פונה אל הקב"ה, "למה הרעות לעם הזה?" שנדמה היה שנפתם הגולל על תקות הגאולה, שוב מוכיח הקב"ה את משה על קוצר ראייתו "חבל על דאברין ולא משתכחין..." לפיכך עתה תראה אשר אעשה לפרעה. במלחמת פרעה תראה, ואין אתה רואה במלחמת 31 מלכים שיעשה בהם נקמה יהושע תלמידך. ולכסוף יצאנו ממצרים ביד רמה.

ראיתנו, כבני אדם, קצרה ומוגבלת. ארצנו נקרעת לעינינו, ונרמה שהגאולה בנסיגה, ולאחינו ביש"ע ובגולן יש נסיונות קשים. אך כדברי הרמב"ן נלמד מגאולת מצרים, שאלו השלבים שיש לדרת על מנת לעלות. התשובה היא בבנין וביצירה, תוך אמונה בדברי ישעיהו הנביא בהפטרנו "ואתם תלוקטו לאחד אחד מבני ישראל, והיה ביום יהוא יתקע בשופר גדול ובאו האוברים בארץ אשור..." אך גם קיבוץ הגלויות עדיין לוקה ב"היה להם דבר ה' צו לצו קו לקו... למען ילכו וכשלו אחר ונשברו ונוקשו ונלכדו". אולם לכסוף: "לא עתה יבוש יעקב... כי בראתי ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמו... ואת אלוקי ישראל יעריצו". וכן יהי רצון במהרה בימינו.

שבת שלום

שבת כא' טבת ה-תשפ"ו
פרשה: שמות
הפטרה: דברי ירמיהו

הדלקת נרות - 16:31
צאת השבת - 17:24
ר"ת: 17:56

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:37

שמות	נרא
עמוד השחר: 5:36	5:34
זמן טלית: 5:43	5:41
זריחה: 6:41	6:40
חצות: 11:47	11:50
מנחה גדולה: 12:13	12:16
שקיעה: 16:53	17:00

מסורת לר"ת

"ייד אחת"

לו שררה אהבת-אמת
בין כל בני-ישראל,
ליבם אחד וידם אחת,
הייתה היד הגדולה
הזאת מגיעה עד שמי-
רום ונוטלת לה
ממקור הטוב את כל
הטוב.

העלון לרפואת
מנשה בן דוד וברוריה
מרת אחותי זינה בת רחל
ולע"נ תמי' שלום בר שמחה ז"ל
חמותי מרים בת רחל ז"ל
הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
בטל... 052-5079555

"כמה גדולה מעלת התשובה" א'

ספר לר"ת

בכפר אחד היה איש עשיר ונדיב ובכל פעם שבא לכפר איזה שליח או חכם או דרשן או אפילו עובר אורח ואין לו מקום להתארח היה מאכסנו ומאכילו הנדיב הנזכר, ופעם קרה מקרה שבא לכפר הזה אדם פשוט שעשה עצמו לשליח במסוה לגבית כספים למוסדות צדקה ויתאכסן אצל הנדיב הנזכר ובאותו היום גם עבר דרך הכפר הזה יהודי חסיד ומקובל, ותמיד שהיה יוצא מעירו לא התגאה בחסידותו והיה עושה את עצמו כאיש פשוט מאחד העם, וגם החסיד הנזכר התאכסן אצל הנדיב ויתן הנדיב חדר עם שתי מיטות אחת לחסיד ואחת לשליח, ובלילה וכולם ישנים השליח קם משנתו וילך בלש מחדר אל חדר ויקח את כלי הכסף שהיו לבעל הבית בביתו כגון כפיות כפות ומזלגות וסכינים ועוד מיני כלים מכסף ויטמנם בילקוטו ויחזור לישון ובבוקר השכם קם וישאל את החסיד אם הוא נשאר בכפר הזה או שהוא ממשיך את דרכו ויאמר לו החסיד שהוא ממשיך את דרכו לעיר פלונית ויאמר לו השליח גם אני פני מועדות לעיר הזו, הבה נלך יחד עכשיו בבוקר השכם לפי חום היום. ויקום החסיד ויתפלל ויפרדו שניהם מבעל הבית ויברכו אותו וילכו להם, ובצאתם מהכפר השליח כל כמה צעדים היה מחזיר את פניו לאחוריו והחסיד לא ידע למה חבירו לדרך מחזיר את פניו לאחוריו כל כמה דקות. ויהי בעיני החסיד לפלא, ואחרי שהלכו כברת ארץ קרוב לשעה וירא השליח מרחוק עגלה ודוהרת במהירות ויפן אל החסיד ויאמר מחילה מכבודך אולי תואיל לחכות לי דקות מספר אני רוצה לעשות את צרכי פה בתוך היער בין העצים תפוש לי את ילקוטי והחסיד עשה כמצווה עליו. ויחכה ולא עברו שלוש ארבע דקות והנה מתקרבת העגלה אליו ובתוכה שוטרם והנדיב שהתאכסן אצלו החסיד ויצביע הנדיב לשוטרם ויאמר להם הנה זהו האיש שאני חושד בו, תיכף ירדו אליו לקחו את הילקוט שבידו ויפתחו אותו והנה כלי הכסף של הנדיב בתוכם. ויאמרו לו זה חלף טובה שאכסנו אותך והחסיד נדהם ולא היה יכול לענות אותם דבר משום שלשונו נקשרה ויצוה הקצין לשוטרם קחוהו אתנו כשבאו לקחתו נפתחו לשונו ויאמר לקצין אבל אדוני הקצין הילקוט הזה לא שלי, זה של השני שהיה איתי כך וכך אמר לי והוא נכנס ליער לעשות את צרכיו ותיכף יחזור ותדברו אותו.

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Shofar" פתוח בימים: א – ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

חובות

הלכות הנחת תבשיל על האש מערב שבת על מנת
שיתבשל בשבת (שהיה)
והלכות חימום תבשיל בשבת (חזרה)
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

חימום תבשיל על ידי גוי על גבי אש גלויה

נמ. בדין האמור לעיל בסעיף הקודם, לענין חימום תבשיל בשבת על ידי גוי, הוא הדין שאסור לומר לגוי לחמם תבשיל בשבת על גבי אש גלויה, אפילו אם התבשיל מבושל כל צרכו והוא תבשיל יבש, ובדיעבד אם עשה כן הגוי, אפילו אם אמר לגוי שיעשה כן, ועשה כן לצורך היהודי, אם היה התבשיל מבושל כל צרכו והוא תבשיל יבש, יש להקל לאכול את התבשיל בשבת, ואפילו אם מחמת שהניחו הגוי שם נעשה התבשיל מצטמק ויפה לו, דהיינו שנשתבחה טעמו של התבשיל מחמת כן, וכל שכן אם מחמת כן נעשה מצטמק ורע לו.

והיינו דוקא כשהיה התבשיל ראוי לאכילה בעודו צונן, ובוזו יש להקל בדיעבד לאכול את התבשיל אחר שחיממו הגוי ואפילו בעודו חם, אבל אם לא היה התבשיל ראוי לאכילה בעודו צונן, אין להקל לאוכלו בעודו חם, וצריך להמתין עד שיצטנן התבשיל, ואפילו היה התבשיל מבושל כל צרכו והוא יבש.

ומכל מקום אף בתבשיל שחיממו הגוי בשבת על גבי אש גלויה כשלא היה התבשיל ראוי למאכל בלא שיחממו הגוי, אם אין לו תבשיל אחר לאוכלו בשבת, בדיעבד יש להקל לאכול תבשיל זה שהניחו הגוי בשבת על גבי אש גלויה, ובלבד שבשעה שהניחו הגוי על גבי האש היה התבשיל מבושל כל צרכו והוא תבשיל יבש. ואם אין לו שום אפשרות לחמם את התבשיל באופן שמותר לעשות כן, כגון שאין לו אלא אש גלויה ואין לו אפשרות לכסותה, יש להקל אפילו לומר לגוי שיחמם עבורו בשבת את התבשיל, כל שהוא תבשיל יבש ומבושל כל צרכו, ואפילו הוא מצטמק ויפה לו.

מדברי הנביא יחזקאל: "כי לא אל עם עמקי שפה וכבדי לשון אתה שלוח אל בית ישראל". ובדאי דמי שאינו בקי בלשון המלכות, קרוי הוא בשם "כבד לשון".

"מי שם פה לאדם"
כתב הרמב"ם ז"ל באיגרתו: "מי שם פה לאדם – הוא החסד אשר ה' יתברך גמל לנו, כלומר הדיבור בלשון. לפיכך ראוי לו לאדם שיחמול על דיבורו יותר מחמלתו על ממונו, ושלא ירבה בדיבור וימעט בתוכן. וכבר ידעת חומר האיסור בדיבורים אסורים ובניבול פה. וזו חובתנו לייקר את הדיבור, כי הוא מסגולות האדם, וטובה שהושפעה לו, ובה נבדל מהבהמה".

"תעשה את האותות"
פירש רבינו האביר יעקב אביחצירא זצ"ל, בספרו פיתוחי חותם, שמשה רבינו חשש שבני ישראל לא יאמינו לו ולא ישמעו לקולו, כי הם שקועים במ"ט שערי טומאה. והקב"ה השיבו שהם מאמינים בני מאמינים, וכל ההתדרדרות שלהם נובעת מסיבות חיצוניות, מהשפעת המצרים, אבל ברגע קט הם ישובו לעצמם ולשרשם. והוכיח לו זאת בשלש האותות, שמוכיחים כי הצרה נובעת מדבר שיצא מחוץ למקומו, כמו שישראל הושפעו מהמצרים, אבל כאשר ישובו למקומם – יחזרו לקדושתם ואמונתם.

בתחילה שאלו: "מה זה בידך", ואמר: "מטה". כשהשליכו ארצה, היה לנחש. ומה גרם לו כן? שיצא חוץ למקומו. אחר כך אמר שישים ידו בחיקו, שם מקום היד. וכשהוציאה, הצטרעה. כשהשיבה לשם, שבה כבראשונה. אח"כ אמר לו שיקח מים מהיאר, וכשישליכם ליבשה יהיו דם, בכל אלו הראה לו שהמקום גורם, והיוצא משורשו – ישתנה לרעה. כך כאשר עם ישראל ישוב במהרה לשורשו, הכל יתהפך לטובה.

"ותאמרנה איש מצרי הצילנו מיד הרועים"

כך נאמר במדרש: אמר רבי לוי, אמר משה לפניו: רבונו של עולם, עצמותיו של יוסף נכנסו לארץ ואני איני נכנס לארץ? אמר לו הקדוש ברוך הוא: מי שהורה בארצו – נקבר בארצו, ומי שלא הורה בארצו – אינו נקבר בארצו. יוסף הורה בארצו. מניין? גבירתו אומרת "ראו הביא לנו איש עברי" ולא כפר, אלא "גנב גנבתי מארץ העברים". נקבר בארצו. מניין? שנאמר "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם". אתה שלא הודית בארצך – אין אתה נקבר בארצך. כיצד? בנות יתרו אומרות "איש מצרי הצילנו מיד הרועים" והוא שומע ושותק, לפיכך לא נקבר בארצו.

"ושאלה אשה משכנתה"
ציורי זה, כותב רבי דוד מילדולא זצ"ל אב"ד איטליא, בספרו "דרכי דוד", היה בשעת יציאת מצרים ולכן נאמר "ושאלה אשה – משכנתה", משכנתה שגרה עמה בבית היתה צריכה לשאול, לפי שישאל נצטוו והזהירו שלא יצא איש מפתח ביתו עד בקר. ואולם להלן בפרשת בא נאמר "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה" ולא מ"שכנתה" – היות ושם מדובר קודם למכת בכורות שיכלו אז לצאת מביתם ולשאול מכל אשר יחפצו.

"לא איש דברים אנכי מתמל שלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי"
הרשב"ם בפירושו לתורה אינו מקבל את הפשט הרגיל והמקובל, שמשה רבינו ע"ה היה מגמגם בלשונו, כפי פירושם של כמה מן הראשונים שפירשו כן. "וכי אפשר – הוא מקשה – נביא אשר ידעו ה' פנים אל פנים וקיבל תורה מידו לידו היה מגמגם בלשונו?"

משמעותו של "כבד פה וכבד לשון" – אליבא דהרשב"ם היא: "איני בקי בלשון מצרים בחיתוך לשון, כי בקטנותי ברחתי משם ועתה אני בן שמונים שנה". וכראיה לדבריו מביא הרשב"ם ציטוט

חובות

אין סליחה

אל רבי שמואל מסלונים נכנס יהודי שלא היה שלם במעשיו, והרבי ראה לנכון להוכיחו על התנהגותו. אולם בפי האיש היה תירוצו והסבר לכל דבר. בעניין אחד טען שאין זה חטא, בדבר שני הסביר שלא הייתה לו ברירה, על מעשה שלישי הגיב שזו עבירה קלה שהכול נכשלים בה, וכיוצא באלה. נענה הצדיק: "עכשיו אני מבין את פירוש הפסוק 'לא יאבה ה' סלוח לוי'. איך ייתכן שהקב"ה יסרב לסלוח ליהודי, והלוא הוא א-ל רחום וחנון?"

"אלא פירוש הפסוק הוא – 'לא יאבה', החוטא, שה' יסלח לו. הוא אינו עומד בהכנעה לפני הקב"ה ומבקש סליחה על חטאיו, אלא הוא מדמה שלא חטא או שהחטא כבר נסלח לו, וממילא אין הקב"ה יכול לסלוח לו".